

SHKOLLA E MAGJISTRATURËS
E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Udhëzuesi Mësimor i Programit të Trajnimit

“Përmirësimi i Aftësive Financiare dhe të Kontabilitetit për Gjyqtarët dhe Prokurorët”

CFRR >>>
Centre for Financial
Reporting Reform

Funded by:

 Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Department of Economic Affairs,
Education and Research EAER
State Secretariat for Economic Affairs SECO

CIPFA | **UHY** Elite
Auditing, Tax & Consulting

Ky material synon të jap kuptimin e kuadrit mësimor mbi të cilin është ndërtuar trajnimi për gjyqtarët dhe prokuroret, struktura e trajnimit dhe konceptet që synohet të përçohen si dhe orientimi mbi rolin e trajnerit në këtë udhëtim.

Objektivi

- ✓ Aftësimi i trajnerëve/instruktorëve me njohuritë për të dorëzuar në mënyrë efektive programin e trajnimit për gjyqtarët dhe prokuroret.

Përmbajtje

- Programi Mësimor
- Programi i Trajnimit
- Përdorimi i Rasteve Praktike

CFRR >>
Centre for Financial
Reporting Reform

Funded by:

 Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Department of Economic Affairs,
Education and Research EAER
State Secretariat for Economic Affairs SECO

Bazuar në analizën e gjendjes aktuale si dhe në analizën e nevojës për trajnim, ne kemi identifikuar nevojën, si dhe kemi përgatitur dhe kemi propozuar një program mësimor.

Programi Mësimor

(1/2)

I

Hyrje

- Bazat e kontabilitetit.
- Komponentët e raportimit vjetor.
- Përkufizimi i termave të kontabilitetit.
- Përdorimi i termave të kontabilitetit në marrëveshjet ligjore.
- Çfarë janë SKK, IFRS^(*) dhe kuadër të tjerë.
- Kuadri ligjor për kontabilitetin (25-2018).
- Profesioni i kontabilitetit dhe kuadri rregullator për kontabilitetin dhe auditimin në Shqipëri.
- Publikimi i informacionit financiar dhe komunikimi i informacionit të kontabilitetit.

II

E drejta e biznesit, format ligjore të organizatave të biznesit

- Format kryesore ligjore të biznesit dhe si ndryshojnë ato nga njëra-tjetra për sa i përket kontabilitetit dhe raportimit financiar.
- Kërkesat e raportimit financiar për formën ligjore të çdo biznesi.
- Kërkesat për raportim tatimor dhe detyrimet tatimore për formularin ligjor të çdo biznesi.
- Identifikimi i Pronarit Përfitues Përfundimtar (UBO)^(**)

III

Pasqyrat Financiare

- Përgjegjësitë për përgatitjen dhe publikimin (raportimin) e pasqyrave financiare.
- Bilanci
- Pasqyra e të ardhurave
- Pasqyra e ndryshimeve në kapital
- Pasqyra e Fluksit Monetar (Cash-Flow)
- Shënime (Informacione shtesë)
- Auditim ligjor dhe si të lexoni një raport auditi.
- Raporte të tjera financiare dhe informacione të tjera të publikueshme.

Bazuar në analizën e gjendjes aktuale si dhe në analizën e nevojës për trajnim, ne kemi identifikuar nevojën, si dhe kemi përgatitur dhe kemi propozuar një kuadër mësimor.

Programi Mësimor

(2/2)

IV

Raportimi dhe pajtueshmëria tatimore

- Vështrim i përgjithshëm i sistemit tatimor.
- Ndërveprimi i kontabilitetit me tatim-taksat.
- Llojet e ndryshme të taksave (p.sh., tatimi mbi fitimin, tatimi mbi pasurinë.
- Autoritetet fiskale dhe rolet e tyre.
- Tatimi mbi të ardhurat për individët.
- Tatimi i fitimit.
- Kërkesat për paraqitjen e deklaratave.
- Auditimet tatimore dhe hetimet.
- Përgjigje ndaj kërkesave të auditit tatimor.
- Apelimet dhe njoftimi i mosmarrëveshjes për vlerësimin.
- Auditimet dhe procedurat e Zyrës së Tatimeve.

V

Transaksionet në sektorët e veçantë

- Roli i bankave dhe transaksionet e lidhura me to.
- Transaksione kapitale,
- Transaksionet e pronës
- Koncesionet dhe PPP

VI

Mashtrimi dhe etika

- Çfarë është Kontabiliteti Investigativ dhe ku përdoret.
- Teknikat për zbulimin dhe parandalimin e mashtrimeve.
- Përgjegjësitë etike të kontabilistëve dhe juristeve.
- Respektimi i standardeve dhe rregulloreve të kontabilitetit
- Rregullat e “*whistleblower*” (denoncuesit).

Përmbajtje

- Programi Mësimor
- Programi i Trajnimit
- Përdorimi i Rasteve Praktike

CFRR >>
Centre for Financial
Reporting Reform

Funded by:

 Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Department of Economic Affairs,
Education and Research EAER
State Secretariat for Economic Affairs SECO

Aftësitë e kontabilitetit dhe të raportimit financiar nuk janë vetëm teknike; ato janë thelbësore për drejtësinë. Në këtë seksion, qëllimi është të tregojmë rolin që këto aftësi luajnë në kontekstin ligjor.

Kapitulli I : Hyrja> Rëndësia e aftësive të kontabilitetit dhe raportimit financiar për gjyqtarët dhe prokurorët

Çfarë mundësojnë këto njohuri.

- **Kuptueshmëria e evidencave:** Në proceset ligjore, provat shkojnë përtej dëshmive. Aftësitë e kontabilitetit ndihmojnë në deshifrimin e evidencave financiare, duke siguruar një kuptim tërësor të rasteve.
- **Zbërthimi i kompleksitetit:** Rastet me çështje financiare shpesh janë komplekse. Aftësitë e kontabilitetit orientojnë profesionistët ligjorë nëpërmjet deklarimeve, taksimit dhe kufizimeve të biznesit.
- **Vendimmarrja e informuar:** Gjyqtarët dhe prokurorët marrin vendime thelbësore. Njohuritë e kontabilitetit janë kyçe për zgjedhje të informuara në raste si mosmarrëveshjet, krimet e jakave të bardhë apo ligji i familjes.

Përfitimet që synohen

Vendimmarrja e paanshme:	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Parimet e kontabilitetit sigurojnë paanshmërinë. ✓ Gjyqtarët me njohuri financiare do të mund të vlerësojnë evidencat objektivist, pavarësisht zhargonit kompleks.
Efikasitet në Trajtimin e Çështjeve	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Gjyqtarët me njohuri në kontabilitet mund të përshpejtojnë procesin duke kuptuar më shpejt implikimet financiare, e duke adresuar kërkesa koncize ndaj eksperteve.
Drejtësi	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kuptimi më i plotë i implikimeve financiare si të çështjes ashtu edhe të impaktit që mund të ketë vendimi mbi palët siguron rezultate të drejta.

Në këtë seksion, qëllimi është dhënia e kuptimit praktik të elementeve të pasqyrave, informacioni ku mbështetet dhe evidentimi i aspekteve kryesore të rëndësishme për Gjyqtarët dhe Prokurorët.

Kapitulli II : Pasqyrat financiare dhe elementet përbërës> Pozicioni Financiar (Balanci) (1/9)

Aktivet Afatshkurtra

<i>Zëri dhe Shpjegimi i shkurtuar</i>	<i>Dokumentacioni</i>	<i>Aspektet ne Fokus/ Problematika tipike</i>
<p>Mjete Monetare (Arka/Banka):</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Shuma e parave në të hollave ose lehtësisht të konvertueshme në të holla që janë në arke ose banke. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mandat Arkëtimi ✓ Mandat Pagese ✓ Urdhërhirime të brendshme ✓ Urdhërhirime bankare ✓ Ekstrakt Bankar 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vlera monetare në arke mbi limitet ✓ Transaksione në arke mbi limitet ✓ Transaksione me natyrë jashtë aktivitetit (p.sh.: pagesa ndaj familjareve) ✓ ....
<p>Inventari (mallra për shitje)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Mallrat dhe produkte të gatshme për shitje ✓ materialet, lëndë të para dhe të tjera të konsumueshme. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Fature Blerje/ Shtije malli ✓ Flete Hyrje/Dalje magazine 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Transaksione fiktive (faturime pa lëvizje malli) ✓ Gjendje fiktive inventari. ✓ Inventari i skaduar/pa vlere përdorimi ✓ ...

Në këtë seksion, qëllimi është dhënia e kuptimit praktik të elementeve të pasqyrave, informacioni ku mbështetet dhe evidentimi i aspekteve kryesore të rëndësishme për Gjyqtarët dhe Prokurorët.

Kapitulli II : Pasqyrat financiare dhe elementet përbërës> Pozicioni Financiar (Balanci) (2/9)

	Zëri dhe Shpjegimi i shkurtuar	Dokumentacioni	Aspektet ne Fokus/ Problematika tipike
Aktivet Afatshkurtra	<p>Të drejtat tregtare të arkëtueshme</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Llogaritë e arkëtueshme paraqiten në aktivet e bilancit dhe përfaqëson paratë që subjekti raportues duhet të mbledhë nga klientët e tij. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Fature Blerje/ Shtije malli ✓ Marrëveshje/Kontrata 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Probleme me Cash-Flow ✓ Llogari fiktive ✓ Llogari të pa arkëtueshme ✓ ....
	<p>Aktive afatshkurtra te tjera</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Të drejta të tjera për tu arkëtuar që nuk kanë thelb tregtar; nga Punonjësit, nga Pronarët, nga Tatimet, Shpenzime të parapaguara, etj. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Veprime me Arkën, Bankën, ✓ Veprime rregulluese ✓ Raport shpenzimesh, ✓ Deklarime tatimore, etj. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Marrëdhënie të dyshimta me Pronarët dhe punonjësit. ✓ Llogari të vjetra që nuk kanë lëvizje. ✓ Transaksione që nuk lidhen me aktivitetin ....

Në këtë seksion, qëllimi është dhënia e kuptimit praktik të elementeve të pasqyrave, informacioni ku mbështetet dhe evidentimi i aspekteve kryesore të rëndësishme për Gjyqtarët dhe Prokurorët.

Kapitulli II : Pasqyrat financiare dhe elementet përbërës> Pozicioni Financiar (Balanci) (3/9)

	Zëri dhe Shpjegimi i shkurtuar	Dokumentacioni	Aspektet ne Fokus/ Problematika tipike
Aktivet Afatgjata	<p>Toka dhe Ndërtesa</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Pasuri të paluajtshme që mbahen për aktivitetin kryesor ose për investime. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Fatura Blerje ✓ Akte dhurimi/trashëgimie ✓ Akte vlerësimi/rivlerësime ✓ Fletë llogaritje amortizimi 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Aktive me vlera jo reale (+ ose -) ✓ Çështje pronësore, ✓ Hua/Garanci bankare ✓ Përdorime për qëllime të dyshimta
	<p>Makineri dhe Pajisje</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Mjete dhe makineri me përdorim afatgjatë që i shërbejnë aktivitetit kryesor. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Fatura Blerje ✓ Prodhime të veta ✓ Flete llogaritje amortizimi 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Aktive me vlera jo reale (+ ose -) ✓ Parametra teknik dhe sigurie për punonjësit dhe konsumatorin ✓ Hua/Garanci bankare ✓ Përdorime për qëllime të dyshimta

Në këtë seksion, qëllimi është dhënia e kuptimit praktik të elementeve të pasqyrave, informacioni ku mbështetet dhe evidentimi i aspekteve kryesore të rëndësishme për Gjyqtarët dhe Prokurorët.

Kapitulli II : Pasqyrat financiare dhe elementet përbërës> Pozicioni Financiar (Balanci) (4/9)

Aktivet Afatgjata

	<i>Zëri dhe Shpjegimi i shkurtuar</i>	<i>Dokumentacioni</i>	<i>Aspektet ne Fokus/ Problematika tipike</i>
Aktive Afatgjata Jo-Materiale	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Një aktiv jo-material është një aktiv që nuk ka formë dhe natyrë fizike, siç p.sh: Emri i mire, patenta, Marka tregtare ose e Drejta e autorit. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Fatura Blerje ✓ Akte vlerësimi/rivlerësime ✓ Fletë llogaritje amortizimi 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Aktive me vlera të luhatshme (+ ose -) ✓ Çështje pronësore, ✓ Mënyra e krijimit ✓ Royalties!
Aktivet Financiare	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Depozita, Huadhënie, Tituj financiarë (aksione) në kompani të tjera, etj. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kontrata, Certifikata, Ekstrakte regjistrimi, etj. ✓ Veprime bankare ✓ Deklarime për të ardhura të tjera 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Aktive me vlera të luhatshme (+ ose -) ✓ E drejta e pronësisë. ✓ Kushtet të caktuara për zotërim, shitje, etj.

Në këtë seksion, qëllimi është dhënia e kuptimit praktik të elementeve të pasqyrave, informacioni ku mbështetet dhe evidentimi i aspekteve kryesore të rëndësishme për Gjyqtarët dhe Prokurorët.

Kapitulli II : Pasqyrat financiare dhe elementet përbërës> Pozicioni Financiar (Balanci) (5/9)

Detyrimet Afatshkurtra

	Zëri dhe Shpjegimi i shkurtuar	Dokumentacioni	Aspektet ne Fokus/ Problematika tipike
	<p>Detyrime Tregtare</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Llogari të pagueshme (furnitorë), për transaksione që lidhen me aktivitetin e përditshëm, kryesisht të pagueshme në një afat të shkurtër (30-90 ditë) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Fatura blerje, Kontrata, Pagesa, Deklarimi ne librat e TVSH. ✓ Dokumente të tjera që provojnë dorëzimin e materialeve apo lëvrimin e shërbimit. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Llogari fiktive që nuk ekzistojnë ose të mbyllur ✓ Marrëdhënie të fshehta financimi, interes i munguar. ✓ Shkelje kontraktuale, gjoba penalitete, urdhër sekuestrimi...
	<p>Detyrime ndaj Punonjësve</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Paga neto e pagueshme për punonjësit. ✓ Normalisht paga e muajit të fundit. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Listë prezenca, ✓ Listë pagesa, ✓ Deklarimet, ✓ Pagesa nga banka 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ A paguhen sigurimet, ✓ A deklarohen te gjitha pagat. ✓ A vendosen gjoba/penalitete arbitrare tek punonjësit? ✓ Pushimet vjetore, Vjetërsia, Konfidencialiteti.

Në këtë seksion, qëllimi është dhënia e kuptimit praktik të elementeve të pasqyrave, informacioni ku mbështetet dhe evidentimi i aspekteve kryesore të rëndësishme për Gjyqtarët dhe Prokurorët.

Kapitulli II : Pasqyrat financiare dhe elementet përbërës> Pozicioni Financiar (Balanci) (6/9)

Detyrimet Afatshkurtra

<i>Zëri dhe Shpjegimi i shkurtuar</i>	<i>Dokumentacioni</i>	<i>Aspektet ne Fokus/ Problematika tipike</i>
<p>Detyrime Fiskale</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Shuma të pagueshme kundrejt autoriteteve tatimore në një afat të përcaktuar, normalisht 1 mujore ose tre mujore. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Deklarime tatimore, ✓ Përlllogaritje nga subjekti ✓ Vlerësime tatimore nga Tatimet 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Saktësia e deklarimeve, dhe përlllogaritjeve ✓ Përputhshmëria fiskale ✓ Kundërshtimi i sanksioneve nga Tatimet ✓ Etj. ....
<p>Huate (pjesa afatshkurtër)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Shuma të pagueshme përgjatë 12 periudhave të ardhshme kundrejt institucioneve financiare ose Huadhënësve të tjerë përfshi dhe interesin. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kontrata huaje, ✓ Tabela e pagesave të planifikuara, ✓ Llogaria Bankare, urdhër xhirime, etj. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Respektimi i kushteve të huasë, garancia. ✓ Transparenca e kushteve të huadhënies. ✓ Burimet për ripagimin e huasë. ✓ Kontrata dorëzanie, etj.

Në këtë seksion, qëllimi është dhënia e kuptimit praktik të elementeve të pasqyrave, informacioni ku mbështetet dhe evidentimi i aspekteve kryesore të rëndësishme për Gjyqtarët dhe Prokurorët.

Kapitulli II : Pasqyrat financiare dhe elementet përbërës> Pozicioni Financiar (Balanci) (7/9)

Detyrimet Afatshkurtra

<i>Zëri dhe Shpjegimi i shkurtuar</i>	<i>Dokumentacioni</i>	<i>Aspektet ne Fokus/ Problematika tipike</i>
<p>Kreditorë të tjerë (Llogaria e Ortakut)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Shuma të pagueshme ndaj ortakut apo drejtuesve të shoqërisë, në 12 periudhat e ardhshme. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Marrëveshje, Vendim asambleje, ✓ Kontrata, transaksione bankare dhe transaksione arke, ✓ Veprime rregulluese, etj. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Natyra komplekse dhe jashtë sferës së të bërit biznes. ✓ Veprime fiktive me natyrë të dyshimtë. ✓ Fshehja e transaksioneve të paligjshme, etj.
<p>Detyrime ASH të tjera</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Detyrime të mundshme që do të ndodhin në të ardhmen (provizione). 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opinione ligjore, ✓ Çështje gjyqësore, ✓ Përlllogaritje, ✓ Evidencë e palëve të tjera. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Çështje të ekzistencës reale të këtyre detyrimeve, ✓ Saktësia e llogaritjes, ✓ Palët pretenduese, ✓ Mundësia e ndodhjes.

Në këtë seksion, qëllimi është dhënia e kuptimit praktik të elementeve të pasqyrave, informacioni ku mbështetet dhe evidentimi i aspekteve kryesore të rëndësishme për Gjyqtarët dhe Prokurorët.

Kapitulli II : Pasqyrat financiare dhe elementet përbërës> Pozicioni Financiar (Balanci) (8/9)

Detyrimet Afatgjata

Zëri dhe Shpjegimi i shkurtuar	Dokumentacioni	Aspektet ne Fokus/ Problematika tipike
<p>Hua afatgjata</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Shuma të pagueshme përtej 12 periudhave pasardhëse kundjet institucioneve huadhënës. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kontrata huaje, ✓ Tabela e pagesave të planifikuara, ✓ Llogaria Bankare, urdhër xhirime, etj. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Respektimi i kushteve të huas, garancia. ✓ Transparenca e kushteve të huadhënies. ✓ Burimet për ripagimin e huas. ✓ Kontrata dorëzanie, etj.
<p>Qiratë Financiare</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Shuma të pagueshme përtej 12 periudhave pasardhëse kundjet institucioneve të japin pajisje me qira financiare (<i>Leasing</i>). 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kontrata Qira financiare, ✓ Tabela e pagesave të planifikuara, ✓ Llogaria Bankare, urdhër xhirime, etj. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Respektimi i kushteve të qirasë, garancia. ✓ Pronësia mbi mjetin. ✓ Burimet për ripagimin e huas. ✓ Kontrata dorëzanie, etj.

Në këtë seksion, qëllimi është dhënia e kuptimit praktik të elementeve të pasqyrave, informacioni ku mbështetet dhe evidentimi i aspekteve kryesore të rëndësishme për Gjyqtarët dhe Prokurorët.

Kapitulli II : Pasqyrat financiare dhe elementet përbërës> Pozicioni Financiar (Balanci) (9/9)

Kapitali

	<i>Zëri dhe Shpjegimi i shkurtuar</i>	<i>Dokumentacioni</i>	<i>Aspektet në Fokus/ Problematika tipike</i>
Kapitali	<p>Kapitali dhe Rezervat</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Shuma e burimeve të futura nga aksionarët si kapital, rezervat dhe fitimet e pa shpërndara të përdorura për të financuar aktivitetin. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vendime asambleje, ✓ Dokumente vërtetues të derdhjes së aksioneve/kuotave ✓ Ekstrat historik të kompanisë 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mashtrime me kontribute në natyrë, ✓ Burime të pajustificuara ✓ Kapital i pa mbuluar me aktive ✓ Transaksione të dyshimta para dhe pas shitjes së aksioneve/kuotave.
	<p>Rezultati</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Fitimet e pashpërndara të periudhës aktuale dhe të periudhave të mëparshme. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pasqyrat financiare, ✓ Deklarata e të ardhurave në tatime, ✓ Vendime asambleje 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Arsye të paqarta pse fitimet e akumuluar nuk shpërndahen. ✓ Mënyra të tjera të marrjes së fitimit pa deklaruar dividend. ✓ Rezultati i tatueshëm ndryshon nga rezultati i ushtrimit.

Në këtë seksion, qëllimi është dhënia e kuptimit praktik të elementeve të pasqyrave, informacioni ku mbështetet dhe evidentimi i aspekteve kryesore të rëndësishme për Gjyqtarët dhe Prokurorët.

Kapitulli II : Pasqyrat financiare dhe elementet përbërës> Pasqyra e Performances (P. Ardhura dhe Shpenzime) (1/3)

	Zëri dhe Shpjegimi i shkurtuar	Dokumentacioni	Aspektet në Fokus/ Problematika tipike
Te Ardhurat	<p>Te ardhurat nga aktiviteti kryesor</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Shuma të faturuara dhe të arkëtueshme nga shitjet e realizuara për periudhën raportuese nga aktiviteti kryesor. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Fatura shitje ✓ Deklarata tatimore ✓ Kontrata, Situacione, ✓ Regjistrime kontabël 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mospërputhje e të ardhurave të realizuara me të shumat e faturuara. ✓ Shitje të pa zakonta rreth fundit të vitit apo çdo fund muaji. ✓ Luhatje të pa shpjeguara të shitjeve.
	<p>Te ardhura të tjera</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Shuma të faturuara dhe të arkëtueshme nga forma të tjera të aktivitetit përveç aktivitetit kryesor. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Fatura shitje ✓ Deklarata tatimore ✓ Kontrata ✓ Regjistrime kontabël 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Shuma të pazakonta. ✓ Tejkallim i të ardhurave nga aktiviteti kryesor. ✓ Mungesa e shpjegimeve plotësuese ✓ Rrethana të dyshimta të krijimit të ardhurave
	<p>Te ardhura financiare</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Shuma të faturuara ose jo, që në përgjithësi nuk kanë thelb tregtar, por e kanë pikënisjen nga transaksione financiare ose derivate të tyre. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Fatura për interesa të faturuara, ✓ Kontrata huaja, Sigurime ✓ Përfitime nga ndryshimet e kursit. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ A përfshihen në objektin e aktivitetit ✓ A janë të ligjshme, ✓ A janë pasqyruar si duhet. ✓ A janë shtjelluar në shënimet shpjeguese.

Në këtë seksion, qëllimi është dhënia e kuptimit praktik të elementeve të pasqyrave, informacioni ku mbështetet dhe evidentimi i aspekteve kryesore të rëndësishme për Gjyqtarët dhe Prokurorët.

Kapitulli II : Pasqyrat financiare dhe elementet përbërës> Pasqyra e Performances (P. Ardhura dhe Shpenzime) (2/3)

	Zëri dhe Shpjegimi i shkurtuar	Dokumentacioni	Aspektet në Fokus/ Problematika tipike
Shpenzimet	<p>Shpenzime të akt. kryesor</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Shuma të regjistruara si shpenzime (të paguara ose jo), të cilat janë bërë me qëllim realizim fitimi nga aktiviteti kryesor për periudhën raportuese. Materiale, Paga, Shërbime 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Fatura blerje, Libra blerje, ✓ Kontrata, Pagesa të kryera, ✓ Libra kontabël, ✓ Deklarime tatimore, etj. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Shpenzime që nuk lidhen me aktivitetin. ✓ Fatura fiktive, ose shpenzime personale. ✓ Kontrata shërbimi me natyra të dyshimtë. ✓ Shpenzime rastësore që nuk përsëriten
	<p>Shpenzime të përgjithshme</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Shuma të regjistruara si shpenzime (të paguara ose jo), të cilat kanë natyrë të përgjithshme dhe ndihmojnë indirekt aktivitetin kryesor. Qira, Utilitete, Kancelari, Amortizimi, Dieta, Transport, 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Fatura blerje, Libra blerje, ✓ Kontrata, Pagesa të kryera, ✓ Libra kontabël, ✓ Veprime rregulluese, etj. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nuk janë uniforme nga një vit në tjetrin, ✓ Kanë devijime të pa natyrshme ✓ Kontrata të dyshimta për shërbime nga Individë
	<p>Shpenzime financiare</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Shuma të paguara ose jo për interesa huamarrje, ose humbje që rezultojnë nga këmbimi, konvertimi, apo forma të ngjashme me to. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kontrata huamarrje ose të ngjashme. ✓ Llogaritje të ndryshme, ✓ Veprime rregulluese 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pavarësisht natyrës së tyre të pa parashikueshme, duhet të kenë një shpjegim logjik, shkak pasojë. ✓ Interesa përtej normave normale në drejtim të huamarrjeve të pa rregulluara me ligj.

Në këtë seksion, qëllimi është dhënia e kuptimit praktik të elementeve të pasqyrave, informacioni ku mbështetet dhe evidentimi i aspekteve kryesore të rëndësishme për Gjyqtarët dhe Prokurorët.

Kapitulli II : Pasqyrat financiare dhe elementet përbërës> Pasqyra e Performancës (P.Ardhura dhe Shpenzime) (3/3)

	Zëri dhe Shpjegimi i shkurtuar	Dokumentacioni	Aspektet në Fokus/ Problematika tipike
Rezultati	Rezultati i Periudhes <ul style="list-style-type: none"> ✓ Diferenca midis të ardhurave të realizuara dhe shpenzimeve në funksion të realizimit të të ardhurave, për një periudhë të raportuese. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pasqyra e të ardhurave dhe shpenzimeve, ose ✓ Pasqyra e Performancës 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mospërputhje kohore e të ardhurave me shpenzimet. ✓ Shpenzime të pa justifikuara me dokumente.
	Tatimi mbi Fitimin <ul style="list-style-type: none"> ✓ Shuma e tatimit të pagueshëm mbi Fitimin e realizuar sipas akteve ligjore në fuqi. Kujdes rezultati i tatueshëm ndryshon nga rezultati ushtrimor. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pasqyra e të ardhurave dhe shpenzimeve, ✓ Pasqyra e rezultatit tatimor ✓ Deklarata e Tatim Fitimit ose Deklarata e Tatimit të thjeshtuar, 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Shpenzime të panjohura fiskalisht. ✓ Shpenzime të kufizuara me ligj.
	Rezultati Neto <ul style="list-style-type: none"> ✓ Shuma e fitimit të mbetur pas tatimit, e disponueshme për tu shpërndarë si dividend ose për tu mbajtur si rezervë. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Deklarata e Tatimit mbi Fitimin, ✓ Pasqyrat Financiare, 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rezultat me humbje, por del me pagesë tatim fitimi! ✓ Metoda jo të ligjshme për të kaluar dividendin tek aksionari pa u tatuar.

Në këtë seksion, qëllimi është dhënia e kuptimit praktik të elementeve të pasqyrave, informacioni ku mbështetet dhe evidentimi i aspekteve kryesore të rëndësishme për Gjyqtarët dhe Prokurorët.

Kapitulli II : Pasqyrat financiare dhe elementet përbërës> Pasqyra e Fluksit Monetar (metoda direkte) (Cash-Flow)

	Zëri dhe Shpjegimi i shkurtuar	Dokumentacioni	Aspektet në Fokus/ Problematika tipike
Fluksi Monetar	Fluksi i parasë nga aktiviteti shfrytëzimit ✓ Arkëtime dhe pagesa nga transaksionet e aktivitetit kryesor që sjellin të hyra/dala në të holla.	✓ Dokumente kontabël të arkëtimeve dhe pagesave	✓ Ka shitje por nuk ka arkëtime
	Fluksi i parasë nga aktiviteti i Investimit ✓ Arkëtime dhe pagesa nga transaksionet e aktivitetit investues që sjellin të hyra/dala në të holla	✓ Dokumente kontabël të arkëtimeve dhe pagesave	✓ Si është financuar Investimit? ✓ Investime përtej kapaciteteve të arsyeshme.
	Fluksi i parase nga aktiviteti i Finacimit ✓ Arkëtime dhe pagesa nga transaksionet e aktivitetit Financiar që sjellin të hyra/dala në të holla.	✓ Dokumente kontabël të arkëtimeve dhe pagesave	✓ Të hyra me karakter të dyshimta nga burime të paqarta. ✓ Pagesa të rendura për huat që dëmtojnë aktivitetin.

Në këtë seksion, qëllimi është evidentimi i çfarë duhet të dijë një gjyqtar apo prokuror në lidhje me kërkesat që ligjet tatimore u imponojnë subjekteve tatim pagues, dhe si lidhen këto kërkesa në librat kontabël apo në pasqyrat financiare.

Kapitulli III : Deklarimet Tatimore dhe përputhshmëria tatimore

(1/4)

Ligjet bazë të kuadrit fiskal dhe tatimor	✓ Ligji për TVSH, Ligji për Tatimin mbi të ardhurat, Ligji për sigurimet shoqërore, Ligji për Doganat, Ligji për Procedurat tatimore, Ligji i Fiskalizimit, Ligji për taksat kombëtare dhe lokale. Marrëveshjet Ndërkombëtare
Detyrimi për deklarim dhe afatet tatimore	✓ Përgjegjësia tatimore dhe ✓ Afatet e deklarimit dhe afatet e pagimit të detyrimeve.
Kontrollet tatimore	✓ Si të lexojmë kontrollet tatimore, dhe cilat janë penaltetet që nxjerr një akt kontrolli.
Nevoja për një ekspert	✓ Çfarë duhet të kërkojmë nga një ekspert fiskal

Në këtë seksion, qëllimi është të japim sa me thjeshte dallimet e raportimi financiar nga raportimi fiskal dhe tatimor. Çdo të thotë të bësh deklaratime tatimore. Informacioni i rëndësishëm për një gjyqtar dhe prokuror nga deklaratimet fiskale

Kapitulli IV : Raportimi dhe pajtueshmëria tatimore-periodike

(2/4)

TVSH	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Librat, ✓ Deklarata, dhe Urdhër pagesa
Sigurime dhe TAP	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Listpagesa, dhe ✓ Urdhër pagesa për sigurime dhe per tatimin mbi të ardhurat personale (TAP)
Tatimi mbi Fitimin	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Njoftim vlerësimi për tatimin vjetor, ✓ Urdhër pagesa për këstin mujor-tremujor
Tatimi në burim	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Deklarata dhe ✓ Urdhër pagesa
Deklarime dhe ri-deklarime	<ul style="list-style-type: none"> ✓ E drejta për korigjim

Në këtë seksion, qëllimi është të japim sa me thjeshte dallimet e raportimi financiar nga raportimi fiskal dhe tatimor. Çdo të thotë të bësh deklaratime tatimore. Informacioni i rëndësishëm për një gjyqtar dhe prokuror nga deklaratimet fiskale

Kapitulli IV : Raportimi dhe pajtueshmëria tatimore-vjetore

(3/4)

Pasqyrat Financiare	✓ 31 Mars, dhe aty mund të gjejmë ...
Deklarata e Tatimit të Thjeshtuar	✓ 10 Shkurt
Miratimi dhe Publikimi e Pasqyrave Financiare	✓ Ortakët 30 Qershor ✓ QKB 31 Korrik
Deklarata Individuale	✓ 30 Prill
?	✓ Mos-deklarues apo Evazor!

Në këtë seksion, qëllimi është të japim sa me thjeshte dallimet e raportimi financiar nga raportimi fiskal dhe tatimor. Çdo të thotë të bësh deklaratime tatimore. Informacioni i rëndësishëm për një gjyqtar dhe prokuror nga deklaratimet fiskale

Kapitulli IV : Raportimi dhe pajtueshmëria tatimore-të veçanta

(4/4)

Transaksionet me palët e lidhura	✓ 31 Mars, dhe aty mund të gjejmë ...
Deklarimi i përdorimit të Fitimit	✓ 30 Qershor
Deklarimi i pronarit përfitues	✓ Sa herë ka ndryshime
Vigjilenca e duhur dhe e vçantë	✓ Transaksionet e dyshimta (DPPP)
?	✓ Mos-deklarues apo Evazor!

“Kapitali si një element dhe mundësi fitimi”. Në këtë seksion, qëllimi është të japim kuptimin e transaksioneve të kapitalit pasi ato përfshijnë investime financiare që mund të ndikojnë në proceset ligjore, duke kërkuar kuptim për të vlerësuar me saktësi provat financiare.

Kapitulli V : Transaksionet e Veçanta - Kapitali

Objektivi	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Cilat janë transaksionet me kapitalin ✓ Aspektet ligjore dhe fiskale
Akti i themelimit	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Burimi i të ardhurave, ✓ Format e kontributit
Transaksionet	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Shit-blerje, Këmbime, Dhurimi, Trashëgimi ✓ Transaksionet komplekse ✓ Transaksionet fiktive
Aspekti fiskal	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Si trajtohen fitimet dhe humbjet kapitale
Aspekti ligjor	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mashtrime dhe pastrim parash ✓ Konflikte sociale ✓ Evazion fiskal

Njohja e rregullave dhe e praktikave të mira për transaksionet e pronës ndihmon në parandalimin e keqpërdorimit ose mashtrimin me pronën në kontekstin ligjor.

Kapitulli V : Transaksionet e Veçanta - Prona

Objektivi	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Cilat janë transaksionet me pronat e pa luajtshme ✓ Aspektet ligjore dhe fiskale
Historia e krijimit të pronës	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Krijimi, Privatizimi, Kthimi për ish-pronarët, Trashëgimia, Blerja, Dhurimi ✓ Vlerësimi me vlerën e drejtë
Transaksionet	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Shit-blerje, Këmbime, Dhurimi, Trashëgimi ✓ Transaksionet komplekse ✓ Transaksionet fiktive
Aspekti fiskal	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Si trajtohen fitimet dhe humbjet nga shit blerja e pronës
Aspekti ligjor	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mashtrime dhe vjedhje pronash ✓ Konflikte sociale ✓ Evazion fiskal

Ky seksion synon te veçojë rolin e Bankave si “pale ndërmjetëse”, se si operacionet dhe vendimet e tyre ndikojnë në situatat ligjore, duke sjellë përpara gjykatësit dhe prokurorët një kontekst të plotë të transaksioneve bankare në rastet ligjore.

Kapitulli V : Transaksionet e Veçanta-Banka-Operacionet standarde

<i>Kategoria</i>	<i>Transaksionet/Dokumentet</i>	<i>Aspektet kryesore të rëndësishme për Gjyqtarët dhe Prokurorët:</i>
Operacionet Ditore	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Depozitimet/Tërheqjet e parave Cash ✓ Urdhër-Xhirimet mes llogarive te veta/Këmbimet valutore ✓ Transfertat kombëtare dhe urdhërshirimet ne llogarit te treta 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lëvizje nga dhe drejt palëve te treta qe nuk lidhen me aktivitetin. ✓ Cilat janë dokumentet dhe si mund të verifikohen transaksionet. ✓ Si funksionojnë transfertat mes palëve ne banka te ndryshme (Sistemi i pagesave dhe bankat korrespondente).
Operacionet elektronike	<ul style="list-style-type: none"> ✓ E-banking ✓ Bankomatet (ATM) ✓ Karta/debiti krediti (te pranueshme vetëm nga banka emetuese) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Perse ka një kontrate për këto shërbime cilat janë përgjegjësitë qe transferohen dhe roli I bankës. ✓ Rreziku i identifikimit/autetifikimit te atorizimit te veprimeve
Operacionet me katrat	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Karta/debiti krediti me palët të treta (VISA, MASTERCARD, Diners...) ✓ Pajisjet POS ✓ Pos-et virtuale 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Cili është roli bankës ne këto transaksione. Ku mund te gjendet informacioni ne lidhje me to. Pse detajet e veprimeve me kartat e kreditit nuk gjenden ne ekstraktin e llogarise. ✓ Karta e biznesit e përdorur për qëllime personale. ✓ Pasojat për karte-mbajtësin nëse karta e debtit/kreditit e vjedhur shfrytëzohet për transaksione. Po për zotëruesin e POS?

Ky seksion synon te veçojë rolin e Bankave si “pale ndërmjetëse”, se si operacionet dhe vendimet e tyre ndikojnë në situatat ligjore, duke sjellë përpara gjykatësit dhe prokurorët një kontekst të plotë të transaksioneve bankare në rastet ligjore.

Kapitulli V : Transaksionet e Veçanta-Banka-Operacionet e “përfaqësimit”

Kategoria	Transaksionet/Dokumentet	Aspektet kryesore të rëndësishme për Gjyqtarët dhe Prokurorët:
Llogarite e Bllokimit	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Banka siguron se një personi/entiteti në një marrëveshje ka ngurtësuar një shume monetare dhe se kjo shume mund të lëvrohet të një nga palët sipas plotësimit/plotësimit të kushteve të përcaktuara në bllokim. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Arsyet dhe modeli se si çelen këto llogari. Çfarë verifikon dhe garanton banka? ✓ Ku pasqyrohen këto para në dokumentet/kontabilitetin e entitetit? ✓ Falsifikimet/ Mashtrimet.
Letër Garancitë	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Banka siguron besueshmërinë e një personi/entiteti në një marrëveshje tregtare, duke siguruar që detyrimet e tyre do të përmbushen. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Çfarë verifikon dhe garanton banka? ✓ A pasqyrohen këto vlera në dokumentet/pasqyrat e entitetit? ✓ Falsifikimet/ Mashtrimet.
Letër Krediti	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Banka ofron siguri për të palët e një transaksion, duke garantuar që pagesat do të bëhen, por do të bëhen vetëm nëse janë përmbushur kushtet dhe kërkesat e specifikuar në letër. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Çfarë verifikon dhe garanton banka? ✓ A pasqyrohen këto vlera në dokumentet kontabël /pasqyrat e entitetit? ✓ A janë ato një kredi dhe a raportohen si të tilla? ✓ Falsifikimet/ Mashtrimet.

Ky seksion synon te veçojë rolin e Bankave si huadhënës dhe huamarrës, se si operacionet dhe vendimet e tyre ndikojnë në situatat ligjore, duke sjellë përpara gjykatësit dhe prokurorët një kontekst të plotë të transaksioneve bankare në rastet ligjore.

Kapitulli V : Transaksionet e Veçanta-Banka-Operacionet e Borxhit

Kategoria	Transaksionet/Dokumentet	Aspektet kryesore të rëndësishme për Gjyqtarët dhe Prokurorët:
Huadhëniet (kreditë...)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kreditë e kolateralizuara. ✓ Kreditë e garantuara vetëm me dorëzani ✓ Overdraftet (kredite qarkulluese) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Çfarë roli luan banka ne lidhje me ekspozimin total te kredisë ndaj aftësive pagese te shoqërisë? ✓ Për kreditë ne ekzekutim, kur përfundon llogaritja e interesave apo penalteteve? ✓ Ku mbahen përlllogaritjet dhe kur pasqyrohen ato ne llogarinë e klientit? ✓ Kontratat e cedimit dhe sidomos ato me vlere materialisht me te vogël se detyrimi kredi-marrësit.
Huamarrjet (Depozitat...)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Depozitat e përbashkëta vlere e “dhe”/”ose” ✓ Depozitat me afat ✓ Depozitat pa afat 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Çfarë verifikon banka? ✓ Falsifikimet/ Mashtrimet.

Ky seksion synon te veçojë rolin e Bankave si “pale ndërmjetëse”, se si operacionet dhe vendimet e tyre ndikojnë në situatat ligjore, duke sjellë përpara gjykatësit dhe prokurorët një kontekst të plotë të transaksioneve bankare në rastet ligjore.

Kapitulli V : Transaksionet e Veçanta-Banka-Operacionet e Thesarit

<i>Kategoria</i>	<i>Transaksionet/Dokumentet</i>	<i>Aspektet kryesore të rëndësishme për Gjyqtarët dhe Prokurorët:</i>
<p>Bonot e Thesarit</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pjesëmarrja në ankandet e bonove te thesarit ✓ Funksion ne tregtimin e bonovo ndaj publikut 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Çfarë verifikon dhe garanton banka? ✓ Ku pasqyrohen këto para ne dokumentet e entitetit?
<p>Letrat me Vlere ndërkombëtare</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Blerja e letrave me vlere. ✓ Shitja e letrave me vlere ne ose para maturimit. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rregullimi për ekspozimin ndaj kapitalit. Çfarë verifikon dhe garanton banka? ✓ Ku pasqyrohen këto para ne dokumentet e bankës?

Kontabilisti Investigativ është një profesion ende i pa rregulluar në Shqipëri. Megjithatë detyrat specifike të këtij pozicioni shpesh mbulohen nga ekspertet e atashuar pranë gjykatave apo ekspertët e thirru mbi çështje në trajtim.

Kapitulli VI : Mashtrimi dhe etika> Kontabiliteti Investigativ

Shpjegimi i shkurtuar i degës dhe profesionit

- Degë e specializuar e kontabilitetit që aplikon teknikat e hetimit për të analizuar të dhënat financiare dhe për të zbuluar mashtrimet ose mospërputhjet.
- Profesion me natyrë gjurmuese, i cili kombinon ekspertizën financiare me aftësitë analitike dhe njohurive juridike për të zbuluar veprimtari mashtruese apo mospërputhje financiare.

Zbatimi

- ✓ **Zbulimi i mashtrimeve**
- ✓ **Hetimi i mospërputhjeve financiare:** Gjurmojnë parregullsitë, të identifikojnë shkaqet rrënjësore dhe të japin njohuri për procedimet ligjore.
- ✓ **Dëshmia si ekspertë:** Dëshmia bazohet në një kuptim të plotë të kufizimeve financiare, duke i dhënë gjykatës njohuri vendimtare për vendim-marrjen e informuar.

Aspektet kryesore të rëndësishme për Gjyqtarët dhe Prokurorët:

- **Hetimi:** Kryejnë hetime të thelluara në çështjet financiare, duke synuar të zbulojnë mospërputhje/mashtrime.
- **Mbledhja e provave:** Mbledhin, analizojnë dhe interpretojnë provat financiare që mund të paraqiten në gjykatë.
- **Analiza financiare:** Duke përdorur mjete analitike shqyrtojnë të dhënat për të identifikuar prirjet, anomalitë apo modelet që mund të tregojnë mashtrime apo keq-menaxhim financiar.
- **Dëshmitarë/ekspertë:** Shpesh shërbejnë si ekspertë, duke dhënë opinionet dhe analizat profesionale.
- **Mbështetja ligjore:** Punojnë ngushtë me profesionistë ligjorë, si avokatët dhe agjencitë e zbatimit të ligjit, për të ofruar ekspertizë financiar.
- **Mbështetja në gjyq:** Përtej dëshmive, ofrojnë mbështetje gjithëpërfshirëse në gjyq. Ndihmojnë juristet në përgatitjen për aspektet financiare të një çështjeje, duke dhënë njohuri mbi fushat e mundshme të mosmarrëveshjes financiare dhe duke ndihmuar në zhvillimin e strategjive ligjore.

Kuptimi i këtyre teknikave u lejon gjyqtarëve dhe prokurorëve të vlerësojnë burimet dhe besueshmërinë e provave. Në këtë seksion, qëllimi është të tregojmë përdorimin në kontekstin ligjor.

Kapitulli VI : Mashtrimi dhe etika> Teknikat e zbulimit të mashtrimeve

Teknika	Vështirësitë në Zbatim	Elementet që cenojnë besueshmërinë
Analiza e të dhënave:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sigurimi i interpretimit të saktë. ▪ Të dhëna komplekse kërkojnë aftësi të avancuara. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kampionimi - Mostrat e njëanshme të të dhënave. ✓ Interpretimi për të konfirmuar paragjykime.
Treguesit e sjelljes:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dallimi i variacioneve normale nga aktivitetet e dyshimta. ▪ Njohja e mire e sjelljes së punonjësve. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Stereotipizimi dhe etalonët e sjelljes në një organizatë. ✓ Paragjykimi.
Kontrollet e brendshme	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zbatimi i kontrolleve pa penguar efektshmërinë operacioneve. ▪ Përshtatja e kontrolleve me zhvillimet në mashtrime. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kontrollet e brendshme mund të raportohen në mënyrë selektive, duke maskuar dobësitë dhe duke ndikuar në besueshmërinë e të dhënave.
Politikat e denoncuesit <i>Whistleblower</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ndërtimi/rritja e besimit për të inkurajuar raportimin. ▪ Mbrojtja e denoncuesve nga hakmarrja. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Raportet e sinjalizuesit mund të paraqiten në mënyrë selektive, duke ndikuar në besueshmërinë e të dhënave të ofruara në gjykatë.
Investigimi Digjital	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Të ndjekësh ritmin e teknologjive digjitale në zhvillim. ▪ Ruajtja e integritetit të provave digjitale . 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Paragjykimet e hetuesit mund të sjellin paragjykime të paqëllimshme në interpretimin e provave digjitale
Teknologjia <i>Blockchain</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Të kuptosh aspektet teknike të <i>blockchain</i>. ▪ Integrimi i <i>blockchain</i> me sistemet financiare tradicionale. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Paragjykimet kundër ose pro <i>blockchain</i> mund të ndikojnë në mënyrën se si besueshmëria e saj portretizohet në gjykatë, duke ndikuar në besueshmërinë e të dhënave.

Përgjegjësitë etike për kontabilistët dhe juristet ndajnë disa parime të përbashkëta. Në këtë seksion, qëllimi është të tregojmë dallimet dhe dilemat etike.

Kapitulli VI : Mashtrimi dhe etika > Përgjegjësitë Etike të Kontabilistëve dhe Juristëve

	<i>Juristet</i>	<i>Kontabilistët/ Financieret</i>
Mbrojtja e Klientit	<ul style="list-style-type: none"> Mbrojnë të drejtat dhe interesat ligjore të klientëve, ndonjëherë me përfaqësim të zellshëm brenda kufijve të ligjit. 	<ul style="list-style-type: none"> Shërbejnë interesat financiare të klientëve duke ofruar informacion të saktë dhe të paanshëm financiar.
Pavaresia	<ul style="list-style-type: none"> Ushtrojnë gjykim të pavarur profesional gjatë përfaqësimit të klientëve, duke shmangur konfliktet e interesit. 	<ul style="list-style-type: none"> Ruajnë pavarësinë dhe objektivitetin kur kryejnë auditime ose japin këshilla financiare.
Privilegji ligjor	<ul style="list-style-type: none"> Përfitoni nga privilegji avokat-klient, duke mbrojtur komunikimet ndërmjet avokatëve dhe klientëve. 	<ul style="list-style-type: none"> Zakonisht, nuk e kanë konceptin e privilegjit ligjor, por kanë për detyrë të raportojnë parregullsitë financiare.
Sistemi kundërshtar	<ul style="list-style-type: none"> Lundrojnë në një sistem ligjor kundërshtar, duke mbrojtur interesat e klientëve të tyre në gjykatë. 	<ul style="list-style-type: none"> Në përgjithësi punojnë në bashkëpunim për të ofruar informacion financiar dhe jo brenda një sistemi kundërshtar.
Besnikeria dhe Kujdestaria Detyra fiduciare	<ul style="list-style-type: none"> Shpesh kanë një detyrë <i>fiduciare</i> për të vepruar në interesin më të mirë të klientëve. 	<ul style="list-style-type: none"> Në mënyrë tipike, nuk kanë një detyrë <i>fiduciare</i> ndaj klientëve, por kanë një detyrë të kujdesit dhe kompetencës.

Ne vijim seksioni mund te thellohet ne kuptimin e diferencave mbi dilemave etike dhe përmes këtyre diferencave te kuptohen shkaqet qe sjellin ne shpjegim/kuptim jo te drejte te rasteve

Kapitulli VI : Mashtrimi dhe etika> Dilemat Etike (Për Diskutim)

Juristët përballen me sfida etike të lidhura me përfaqësimin ligjor, konfidencialitetin apo balancimin e përfaqësimit zellshëm me sinqeritetin, ndërsa kontabilistët kryesisht përballen me dilema në lidhje me integritetin financiar, konfidencialitetin dhe respektimin e rregullave.

Juristet

- ✓ Juristet janë të lidhur me rregulla të rrepta të konfidencialitetit.
- ✓ Dilemat etike mund të ndodhin kur juristët (avokatët) zbulojnë informacion që mund të parandalojë dëme apo veprime të paligjshme, por janë të kufizuar nga privilegji i avokatit-klient.

Kontabilistet/ Financieret

- ✓ Kontabilistët shpesh merren me informacion financiar të ndjeshëm.
- ✓ Dilemat etike mund të lindin kur kontabilistët zbulojnë veprime të paligjshme, mes detyrimit për të ruajtur konfidencialitetin apo detyrës për të raportuar sjellje të paligjshme apo etike.

Konfidencialiteti
dhe Privilegji i
Avokatit-Klient

Përmbajtje

- Programi Mësimor
- Programi i Trajnimit
- Përdorimi i Rasteve Praktike

CFRR >>
Centre for Financial
Reporting Reform

Funded by:

 Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Department of Economic Affairs,
Education and Research EAER
State Secretariat for Economic Affairs SECO

Juristët duhet të njohin dallimin midis një raporti auditimi, që vlerëson pavarësisht saktësinë e deklaratave financiare, dhe një raporti ekspertize, që ofron një gjykim profesional mbi çështje të veçanta teknike ose të specializuara, duke kuptuar fushat dhe qëllimet e tyre unike.

Përdorimi i raporteve

Shpjegimi i shkurtuar

Aspektet kryesore të rëndësishme për Gjyqtarët dhe Prokurorët:

Raporti i Auditimit

- Një opinion i pavarur mbi sinqeritetin e pasqyrave financiare.
- I drejtohet lexuesve të pasqyrave financiare
- Ofron **siguri të arsyeshme** në lidhje me vërtetësinë e informacionit financiar.

- Detaje në lidhje me kuadrin raportues.
- Indikatorë për ekzistencën e problematikave të ndryshme
- Pikë referimi/nisje për çështje me rëndësi të veçantë për një gjykatës apo prokuror.

Raporti Ekspertit (Akt-Expertimi)

- Përmban informacion **specifik**, shpesh konfidencial.
- Nuk është i drejtohet publikut te gjere, (dhe mund të jetë pa rëndësi për publikun).

- I jep përgjigje për pyetje të ngritura (dhe limitohet ne to).
- Bazohet në prova dhe jo në opinione.
- Ofron siguri më të madhe se një raport auditimi.

Si mund te rritet cilësia e pyetjeve te ngritura apo diktimi I elementeve qe do te nevojitet te përfshihen ne përgjigjet e akteve te ekspertimit.

	<i>Çështja</i>	<i>Shembull</i>
Rëndësia	A kontribuon pyetja e ngritur ne sqarimin e çështjes?	Çështja trajton përcaktimin e detyrimit mes palëve. Ndërkohë ne pyetjet drejtuar ekspertit kërkohet te llogaritet fitimi I shoqërisë debitorë....
Opinione Këshillimore	A mund dhe a duhet te kërkohet “këshilla” nga eksperti?	Në mendimin tuaj profesional, a duhet kompania të zbatojë një strategji të caktuar biznesi për të maksimizuar fitimet
Kualifikimi I ekspertit dhe ekspertiza e nevojshme	A është eksperti I specializuar mjaftueshme për te kthyer përgjigjet relevante për çështjen?	Ekspert i pavarur apo Ekspert i brendshëm?

This document has been prepared within the framework of the project “Strengthening Quality of Auditing and Reporting Project for Building Capacity of Judicial System in Financial Reporting” Ref. No: SQARP-AL-CQS-3.1 in the Republic of Albania. This document is prepared by or on behalf of the following entities. It contains confidential and privileged information intended solely for the addressee. In the event that you are not the addressee and have accessed this document in error, please do not read, or disseminate it.

77 Mansell Street, London E1 8AN
+44 (0)20 7543 5600

cipfa.org

The Chartered Institute of Public Finance and Accountancy.
Registered with the Charity Commissioners of England and Wales No 231060.
Registered with the Office of the Scottish Charity Regulator No SCO37963.

“UHY ELite sh.p.k (the “Firm”) is a member of Urbach Hacker Young International Limited, a UK company, and forms part of the international UHY network of legally independent accounting and consulting firms. UHY is the brand name for the UHY international network. The services described herein are provided by the Firm and not by UHY or any other member firm of UHY. Neither UHY nor any member of UHY has any liability for services provided by other members.”

Address: Str. "Ibrahim Rugova" Pallati 17, H3, Apt.12, Tirane, Albania
Tel. +355 4 2237199; +355 4 4502116
www.uhy-elite.com , info@uhy-elite.com